Az *ősi tudás* jövőt érlel

A XV. Felvidéki Országos Rovásírás-vetélkedő és Magyarságismereti Találkozóról

Másfél évtizeddel ezelőtt, 2005-ben indult a Palóc Társaság ma már akár mozgalomnak is nevezhető kezdeményezése a magyar rovásírás visszatanulásáról. Ebben elévülhetetlen érdeme van Szakács Gábornak, aki javasolta az Ipolyságon rendezett Örökség Népfőiskolai Tábor egyik előadójaként a rovásírás-verseny meghirdetését az alap- és a középiskolások részére. Azóta sok víz lefolyt az Ipolyon, a versenyből is vetélkedő lett, méghozzá évente százötven körüli résztvevővel, s a fejlődés hozta, hogy szükségessé vált (ideiglenes néven) a Felvidéki Rovók társaságának a létrehozása is, amely tulajdonképpen a rovásírást oktató tanárokból áll. Hozadéka ennek a fejlődésnek, hogy több éve már az országos döntőt megelőzi három térségi körzeti döntő, amelyről a legjobb öt diák jut az országos döntőbe, ily módon mindhárom körzet legjobbjai találkoznak a helyszínt biztosító tanintézményben, ahol ismerkedhetnek, barátkozhatnak, kapcsolatokat is teremthetnek a résztvevők. A körzeti döntőkön csupán három feladatot kell megoldaniuk a diákoknak: hangosan olvasni a rovásírásos szöveget, valamint rovásírásos szöveget átírni latin betűsre és fordítva, latin betűset rovásírásosra. Az országos döntőben a feladatok száma kiegészül idegen szavak magyar megfelelőinek való helyettesítésével és rovásírásos emlékek (az utóbbi időben felvidéki rovásírásos emlékek) felismerésével. A vetélkedő színvonala egyre magasabb, a diákok nagyon kevés hibát ejtenek, legtöbbször a feladatokra fordított idő dönt a helyezésekről… Megérett az idő, hogy újítsunk formán és feladaton, s azon törjük a fejünket, hogy miként lehetne tovább népszerűsíteni a rovásírást a magyar művelődésben s a mindennapokban.

Minden szinten – iskolai helyi, körzeti és országos döntőn – célunk a Kárpát-medence művelődéstörténeti egységének a bizonyítása, mert ez az egység, Friedrich Klára megállapítása szerint is „minden történelmi csapás és szétszakítottság ellenére kimutatható.” Ha pedig így van, akkor nem lehet más dolgunk, mint szorgalmazni a rovásírás visszatanulását a szaporodó diák- és felnőtt szakkörök keretében s elérni, hogy az iskolai tantervben is biztos hely illesse meg. Vannak úgymond szerencsés népek, amelyek ma is saját ősi írásukat használják (kínaiak, oroszok, arabok, zsidók…) kézírással és a számítógépek alkalmazásával is, mert nem kényszerítették rájuk a latin betűk használatát, mint elődeinkre a zsidókeresztény erőszakos terjesztésekor. Rovásírásunk „nyelvünkkel együtt fejlődött, mert magyar nyelvünk minden hangjára van benne jel – szögezi le Friedrich Klára – , ezért mondhatjuk, hogy a mienk és nem vettük át senkitől. A betűírások közé tartozik, ahol minden hangot egy külön betű jelöl. Így még a legelvontabb fogalmat is könnyen le tudjuk jegyezni. Amikor a X-XI. században át kellett térnünk a latin betűs írásra, ebben nyelvünk 13 hangjára nem volt jel (TY, GY, NY, LY, SZ, ZS, CS, K, J, Á, É, Ő, Ű). Ezért alkalmatlan volt szép magyar nyelvünk lejegyzésére és írásbeliségünket erősen visszavetette.”

Mindennek az ismeretében és küldetésünk tudatában írtuk ki tizenötödször is felhívásunkat a rovásírás-vetélkedőre, és örömünkre szolgált, hogy most is 150-re rúgott a jelentkezők száma. Így szükség volt ezúttal is három körzeti döntőt szervezni. Az úgymond „ keleti” körzeti döntő helyszíne újból Gömörfalva volt, immár harmadszor. Azért Gömörfalva, mert örömmel jelentkezett helyszínül. Ez jelzi, hogy Vezér Klára rovásírás-oktató lelkes híve a rovásírás oktatásának, vannak ugyancsak lelkes társai és támogatói, mint pl. a község polgármestere, Lévai Mónika. Az iskola igazgató-helyettese, Helena Boteková is üdvözölte a megjelenteket az április 5-én rendezett körzeti döntőn, amelyen 25 diák adott számot rovásírás-tudásáról. A községi hivatal állta a finom ebéd és banán költségét, a szülők pogácsával, édességgel kedveskedtek, az iskolától apró ajándékkal feltarisznyálva búcsúztak el a tanulók és felkészítő tanáraik, akik Balassagyarmatról a Szent Imre Keresztény Általános Iskola és Gimnáziumból, a rimaszombati Kereskedelmi Magán Szakközépiskolából, Almágyról és a feledi Szombathy Viktor Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolából érkeztek.

A dunaszerdahelyi Szabó Gyula Alapiskolában folyt a nyugati körzeti döntő. Ide 75 tanulónak volt lehetősége eljönni, betegség gátolt meg 6 jelentkezőt, hogy megmérettesse magát április 17-én. A megnyitón Ivicze Klára, a Szabó Gyula Alapiskola rovókörének vezetője, az iskola pedagógusa köszöntötte a jelenlevőket, majd az iskolai diákjai adtak műsort. Az iskola énekkara alkalomhoz illő magyar dalokat énekelt, amely minden szívet megdobogtatott. Sajó Sándor egyik verse is elhangzott,

valamint az Örökség c. dal. A jelenlevőket köszöntötte Karaffa Attila alpolgármester és Nagy Árpád iskolaigazgató, aki szólt az iskola eredményeiről is. Az iskola folyosóján rovásírásos emléktáblát avattak, amelyet Patassy Sándor készített. A gulyás mellé felszolgált friss földieper kedvcsinálónak is beillett a délutáni időtöltéshez. Amíg a rovásírás-oktatók javították a munkákat, addig a gyerekek az iskola udvarán népi fajátékokkal játszhattak és részt vehettek az Oláh Attila vezetésével tartott táncházban. Az eredményhirdetésen az emléklapon kívül minden résztvevő kapott apró ajándékot, tollat, a továbbjutók könyvet is. Dunaszerdahelyen Pozsonyeperjesről, a felsőszeli Széchenyi István Alapiskola és a Csemadok alapszervezete képviseletében, mindhárom dunaszerdahelyi alapiskola tanulói, vagyis a Kodály Zoltán, a Szabó Gyula és a Vámbéry Ármin nevét viselő iskolából, Tallósról, a vásárúti József Attila Alapiskolából és a Csemadok alapszervezetéből, a somorjai Corvin Mátyás Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolából, a nagymegyeri Bartók Béla Alapiskolából és a Kereskedelmi Akadémiáról, a nagymagyari Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolából, az alistáli Református Alapiskolából, a diósförgepatonyi Móricz Zsigmond Alapiskolából, valamint a csenkei Bódis József Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolából és a csallóközcsütörtöki Sz. Jakab cserkészcsapatból jelentkezett diákok igyekeztek minél jobb eredményt elérni és az országos döntőbe jutni.

Április 26-án sereglettek a középső térség rovásíró palántái Dunamocsra a körzeti döntőre. A kedves fogadtatás után az iskola tanulói verssel, énekkel köszöntötték társaikat, majd Tóth Eszter polgármester és Banai Tóth Enikő iskolaigazgató üdvözölte a megjelenteket. A feladatok elvégzése után rovásírásos falitábla felavatására került sor a zsibongóban, Hum Attiláné Lídia rovásemlékeinkről tartott előadást, az ügyes dunamocsi gyerekek szép énekében és értő versmondásában gyönyörködhettünk, végül a muzslai asszonykórus magyarnóta csokra adott ízelítőt a Duna mente népi kincséből. Jutalomból itt sem volt hiány! Dunamocson az érsekújvári Czuczor Gergely Alapiskola, a lévai Juhász Gyula Alapiskola és a Czeglédi Péter Református Gimnázium, a révkomáromi Jókai Mór Alapiskola, a váci Karolina Katolikus Általános Iskola, a gútai Magán Szakközépiskola, a párkányi Magán Szakközépiskola, az udvardi Majthényi Adolf Alapiskola, a nagyaölvedi Alapiskola és Óvoda, a révkomáromi Marianum Egyházi Iskolaközpont és a 2. sz. Jókai Mór cserkészcsapat valamint a helyi iskolás rovásíró tanulók vetélkedtek.

Mint a fentiekből kiviláglik, megközelítően sem egyezik az egyes területi körzeti döntők létszáma. A dunamocsin a gömörfalvainak közel a kétszerese, a dunaszerdahelyin majd háromszorosa vett részt. Ugyanakkor mindhárom helyről korosztályonként legföljebb öt, azaz összesen 20-an kerülhettek az országos döntőbe. Kétségkívül feszültség forrása ez. Ugyanakkor igaz az is, hogy bár semmi akadálya sincs annak, hogy ne három, hanem négy körzeti döntőt szervezzünk, háromra is nehezen akad helyszínt biztosító intézmény… Ugyanis az eddigi gyakorlat szerint – az ismert alapítványi támogatás hiányából is fakadóan – a vetélkedőnek helyet adó intézmény illetve jobbára községi vagy városi hivatal pénzügyi támogatásától függ a résztvevők étkezési költségének a fedezése. A résztvevők utaztatását az érintett iskolák vagy szülőszövetségek illetve a szülők terhére oldották meg eddig is, a résztvevő diákok és helyezettek megjutalmazása pedig attól függött és függ, hogy sikerül-e találni vagy önként jelentkezik-e jószívű adakozó, felajánló, támogató. Mindezen nyilván el kell gondolkoznunk és elfogadható megoldást keresni a felmerült kérdésekre…

E tényeket ismerve, várakozással tekintettünk a május 10-én a gútai Magán Szakközépiskolába tervezett országos döntő elé. A gyönyörű környezet, a mesébe illő, kastélyszerű iskolaépület és a benne munkájukat szívvel-lélekkel végző tanárok segítőkészsége minden résztvevőre megnyugtatóan hatott. Szokol Dezső iskolaalapító tulajdonos, PaedDr. Priskin Zoltán iskolaigazgató valamint Mgr. Szokol Katalin ig.helyettes minden tőlük telhetőt megtett, hogy a tizenötödik Ősi tudás országos döntő simán, gördülékenyen, jó hangulatban valósuljon meg. A magnyitón megjelent a falu híres szülöttje, Vadkerti Imre előadóművész, énekes, aki Sipos Dávid zenész társával két népszerű dalt adott elő nagy tapsot aratva. Iskolája küldetéséről és a magyarnak maradás szívügyéről szólt üdvözlő beszédében Szokol Dezső tulajdonos, az iskolaigazgató Priskin Zoltán pedig a szakiskolában folyó képzéseket ecsetelve tett hitet a hazai földön való megélhetésről éppen a szakmák tökéletes elsajátítása által. Csáky Pál, aki a rendezvény fő védnöke volt, az EP-választási kampányra való tekintettel nem tudott megjelenni a megnyitón (bár megjelenése és beszéde beleillett volna a kampányba is), őt helyettesítendő Dunajszky Géza író, helytörténet-kutató elmés, igaz gondolatai hazáról, hazaszeretetről, a múlt megismerésének fontosságáról a jövőt építendően vésődhettek szívbe-agyba. Sajnos, a tervezett íjászbemutató az íjász lemondása, a várossal való ismerkedés az eső miatt elmaradt. Nem ültettünk fát, és nem avattunk rovásírásos táblát sem, mindezt kissé szomorúan állapítjuk meg… Az iskola műhelyeibe való betoppanás, az ott folyó

munka és annak eredményét látva azonban hisszük, hogy sok diákban kelthette fel az érdeklődést a szakma iránt, gondoljuk. Az eredményhirdetés előtt az iskola The Töpörtyű nevű együttese zenélt, énekelt, aztán kiderült az is, kik végeztek korosztályonként az első három helyen, kik 2019-ben a legjobb rovásírók. Minden alkalommal, most is hangsúlyoztuk, hogy minden résztvevő nyertesként térhet haza erről a vetélkedőről. Ezt érezhették valamennyien, hiszen az arcokon nem keserűség, nem szomorúság tükröződött, hanem széles mosoly, a szemekben öröm csillogott. Így van ez rendjén! E rovásírás-vetélkedő döntős legjobbjai dolgozataikban alig vétenek hibát, ha igen, akkor egyet-kettőt, a sorban betöltött helyről a feladatok elvégzésére fordított több-kevesebb idő dönt. Íme, van már ifjú nemzedék, amely magyar népünk ősi tudásának hordozója, magvetője.

Intő, figyelmeztető jelnek is felfoghatjuk őket a magyar ifjúság nevelésével foglalkozó hivatalosságot képviselő „nemzetstratégák" számára. Intő jelnek, amely figyelmezteti őket (ha egyáltalán eljut hozzájuk szavunk) Ipolyi Arnold meglátásával 1854-ből: „Majd csak akkor fogjuk ezen emlékeinket (*értsd: rovásemlékek, rovásírás*) is megkívánni, ha majd nem lesznek. A végső percz azonban, melyben valamit tenni kellene értök, ha nem akarjuk, hogy végleg elpusztuljanak, már itt volna… Mert azon nemzet, mely emlékeit veszni hagyja, azzal saját síremlékét készíti."

Hogy ne így legyen, szervezzük a rovásírás-vetélkedőket…

Az országos döntő végeredménye

A

1.Matuska Margaréta, Érsekújvár
2. Urban Ábel, Révkomárom
3. Asztalos Emma, Révkomárom

B

1.Ördögh Zsófia, Érsekújvár
2. Puss Veronika, Érsekújvár
3. Nyári Dávid Gergely, Érsekújvár

C

1. Csizmadia Lilla Kinga, Alistál
2. Sebők Eszter Noémi, Gömörfalva
3. Krnčan Veronika, Léva

D

1. Édes Édua, Alistál
2. Balla Balázs, Balassagyarmat
3. Mogrovics Zsuzsa, Gúta

A résztvevők az alábbi támogatóknak köszönhetően részesültek jutalomban:
Bőhm András mérnök, Csáky Pál EP-képviselő, Csenkei Baranta – Molnár Atilla, Faggyas Márk (Bridgestone), Fenyő-Bútor – Balassagyarmat, Gútai Magán Szakközépiskola, MIRA Office – Zselíz, Palóc Társaság, Patassy Sándor grafikus, Rákóczi Szövetség, Salgó Gabriella rovásírás-szakértő, Soós József népi fafaragó, Szövetség a Közös Célokért, Varga Ákos szappanfőzőmester. Köszönjük nagylelkű segítségüket!

Fotóalbum:

<u>Gömörfalva</u>

A körzeti döntő helyszíne Gömörfalván

A résztvevők

Pál Noémi

Dunaszerdahely

A körzeti döntő helyszíne a Szabó Gyula Alapiskola

A résztvevők

Az iskola énekkara

Ezt a rovástáblát avattuk fel

Munka közben a rovásírók

Dunamocs

A dunamocsi alapiskola

Szép is, finom is a rovásjeles sütemény

Nagy Csaba a dunamocsi iskolát képviselte

Uvardiak a felavatott fali rovástábla előtt

Gúta

A Magán Szakközépiskola

A megnyitó közönsége

Első sorban

Vadkerti Imre és Sipos Dávid

Dunajszky Géza az emlékkönyvbe ír

Édes Édua rovásszöveget olvas

Halász Samu Udvardról

A legfiatalabb vetélkedő, Magyari Zille Tornaljáról

PaedDR. Salgó Gabriella és Vörös Hajnalka

Felkészítő tanárok köre

Pincérfiúk szolgálatban

Az A korosztály élén Matuska Margaréta, Urban Ábel, Asztalos Emma

A B korosztály elsői: Puss Veronika, Ördögh Zsófia, Nyári Dávid Gergely

A C korosztályból Sebők Eszter Noémi és Krnčan Veronika

A D korosztály 2. és 3. helyezettje: Balla Balázs és Mogrovics Zsuzsanna